

Npor. děl. František Hanák,
B K P Ú V,
Butlers Marston.

Obsazení Holandska

Moto:

*Jsou i jiné malé národy, které trpí . . . a je třeba podpořit
je družným zájmem a vědomostí ve víře svobodného zítřka . . .*

Předmluva

Dříve než německá letadla rozrážela vzduch nad Holandskem . . .

Daily Telegraph

Středa, 8. květen 1940:

Holandsko vzhledem k napjaté mezinárodní situaci zrušilo veškeré dovolené státních zaměstnanců a provedlo mobilisaci ročníků 1924–1928. Má nyní ve zbrani více mužů, než kdy mělo za celé historie. Válečné lodi jsou dirigovány do určitých oblastí.

Čtvrtek, 9. květen 1940:

Holandská vláda vydala zákaz přistávání cizích letounů na všech letištích, vyjma malého letiště u Groningen, kde též přistane německá Lufthansa, která denně přiváží do Holandska noviny a propagandu.

600.000 mužů je připraveno ve zbrani.

USA hlásí, že v nejbližší době bude proveden útok na Holandsko a zároveň upozorňuje na nacistické silné vojenské jednotky u Aix la Chapelle. Jsou to tytéž oddíly, které prováděly invasi do Polska.

Ve francouzských vojenských kruzích se tato zpráva vyvrací jako nesmysl.

Bylo zatčeno mnoho vyzvědačů.

Pátek, 10. květen 1940:

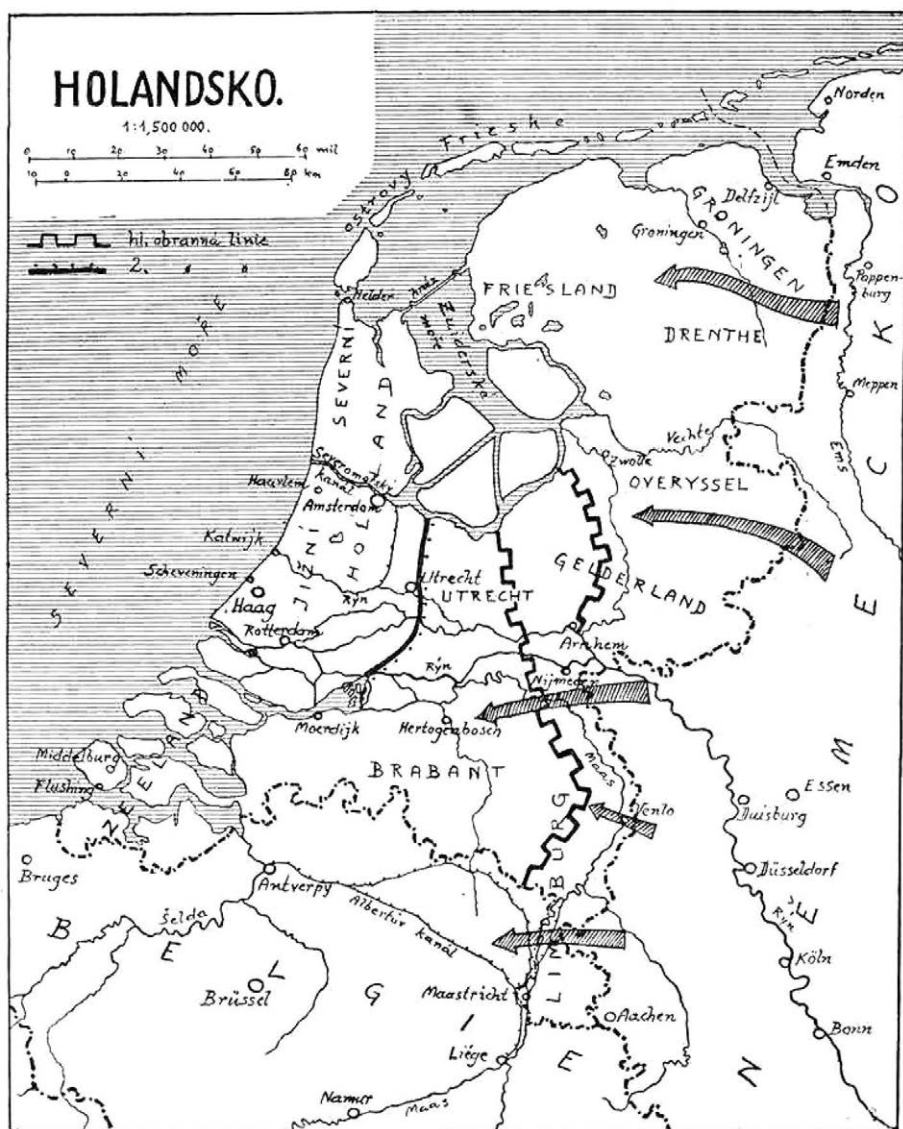
Již po druhé byla přerušena veškerá spojení s Holandskem. Vysvětlení nebylo dáno. Letiště byla učiněna neschopna k přistávání. Vrchní velitel hol. branné moci gen. Winkelmann vydal rozkaz, že se nesmějí konati žádné schůze přes 500 osob i pokud se týká kolonií. Toto opatření sleduje omezení extrémních živlů. Holandsko vyjednává s Německem.

V Harlemu byl zatčen bankéř Flesche, předseda německé obchodní komory v Holandsku. Byl podezřelý, že shromažďoval

hospodářská data o Holandsku pro Německo a že byl členem německé sabotážní organizace.

Poslední zprávy:

Protiletadlové dělostřelectvo vstoupilo do činnosti brzy tohoto rána u Amsterdamu v důsledku množství německých letounů, letících od východu k západu. Střelba trvala 4 minuty. Není známo, zda bylo některé letadlo zasaženo.

Holandsko bylo státem dobře řízeným, elementem stability. Státem pokrokovým se širokou mírou sociální spravedlnosti, ve kterém zdraví bylo rozděleno lépe, než v jiných evropských státech. Je zemí, která vládne koloniemi, jejíž veškeré zdroje jsou otevřeny celému světu a která udržuje morální a hmotné poměry svých poddaných na ideálním stupni. Zemí, která má jméno na poli věd a umění, s poměrně značným počtem vítězů Nobelových cen, kde výchova a znalost cizích jazyků je na vysoké úrovni, demokratickou zemí s konstituční monarchií, zemí svobody, tolerance, trpělivosti, nespekulačního hospodářství. Byla to jedna z nejmenších a z nejstarších zemí v Evropě.

Osmdesátiletá válka se Španělskem až do r. 1648 znamenala pro Holandsko emancipaci, znamenala Říši holandských republik, které po ukončení války se spojily v jeden stát. Vždy, od r. 1715 až do konce francouzských výbojů v tehdejší periodě, Holandsko hrálo stabilizační úlohu v evropské politice. Napoleonská éra ponechala zemi nedotčenu, díky energii Holanďanů, kteří byli v té době sjednoceni jako národ více než kdy jindy pod vedením rodu Orangů, jejichž rod si udržel korunu dědičnou. R. 1839 nešťastná smlouva s Belgií, podepsaná r. 1815 ve Vídni skončila válkou a od té doby nebylo Holandsko otřeseno žádnou ze změn politiky evropské. Obratné politice se zdařilo uskutečnit, že holandská měna, populace a poloha na křižovatce západní Evropy, na ústí Rýna, Maasy a Šeldy, nebyla závislá na žádné velmoci.

Holandské kolonie jsou položeny obdobně jak na dalekém Východě tak i v Caribanu, totiž leží v místech, kde se protínají komunikace světového významu. Hol. západní Indie na jedné, Surinam a zvláště Curacao na straně druhé. Nezávislost Hol. západní Indie byla uznána r. 1923 deklarací USA, V. Britanie, Francie a Japonska.

Holandsko bylo členem Společnosti národů; ale když neúspěšné odzbrojovací konference, Mandžuský konflikt, válka s Habeší, spolek Německa, Italie a Japonska a konečně r. 1936 zlomily této nezralé společnosti vaz, vstoupilo Holandsko do Společnosti Skandinávských Států a do spolku s Belgií. Holandská politika zásadní neutrality dá se srovnati jen s neutralitou Belgie a Švýcarska. Ale lživá německá propaganda, pracující v chtivých směrnicích A. Hitlera dovedla obviniti Holandsko z porušení neutrality a ze spolku s V. Britanií a tak došlo 10. května k invasi.

Němci se těšili u Holanďanů veliké oblibě a to již od

č. 3/41
světové války, vzhledem k charakteristickému rysu povahy Holanďanovy, t.j. sympatie pro každého, kdo prohrává, ať je již v právu nebo ne. Holandský žurnalista v článku o invasi zachytil obraz holandského cítění z doby, kdy sympatie byly Německem tak brutálně zničeny; praví: „To nám bylo učiněno tím samým lidem, který jsme po světové válce vzali mezi sebe, abychom ho zachránili před hladem. Desítky tisíc dětí přicházely k nám, dávali jsme jim mléko, sýr a nejlepší stravu jakou jsme měli. Založením společností bylo umožněno během světové války a po ní zasílání potravin pro německé děti do Německa. Vzali jsme mezi sebe desítky tisíc mladých hochů, kteří měli příležitost poznati každou píď naší země. Holandský národ byl vždy přátelský vůči Němcům. To, co se stalo, je práce našich přátel. Tytéž děti, když přišla krise, obrátily a ozbrojenou rukou útočily na zemi, která byla tak laskava, že je vychovala na svých prsou. Může býti někdo znovu schopen jednati laskavě s Němcem? Jméno Německa je nyní synonymem škody a denně vzrůstající nenávisti. A nezaslepený Němec vidí, že je tomu tak. Přijaté německé děti dorostlé nyní v muže, vraždily naše ženy a děti, znesvětily naše i vlastní uniformy, které ukradly. Jest toto nejvojenštější národ světa? Kde jest čest německých vojáků? Neříkejte, že jste nezabíjeli civilní obyvatelstvo, ženy a děti — viděl jsem to! Nemohu vás stejně více nenávidět, cítím pro vás jen pohrdání — Němci! Lituji německý národ, že je schopen takové tyranie. Vy — Němci, jste velmi citliví k tomu, co o vás soudí svět. Nevadí vám, co si o vás myslí Amerika, Vatikán a každý decentní člověk ve světě? Kde je německá kultura a věrnost? Vím, že mnoho z vás jest obětí fanatického rozkladu. Ale ještě není pozdě. S jakou radostí by celý svět viděl německý národ znovu se probouzeti ke cti a rozumu. Stejně i když nyní vyhráváte, nakonec válku ztratíte! Proč bojujete? Co vám tato válka přinese? Německý národe, probuď se!“

Hlavním městem Holandska jest Amsterodam. Veškerá aktivita jest soustředěna v Haagu, kde jest též sídlo královské rodiny, parlamentu, kde královna tráví čas roku v „Nordeinde“ nebo v „Huis ten Bosch“ paláci. Zde na konci XVII. století byla měněna mapa Evropy. Jest zde nádherný Mírový palác, sídlo akademie Mezinárodního práva, zde bije srdce světového smyslu pro právo a spravedlnost. V okolí Haagu zelené louky, rozsáhlá pole a klidné toky řek dýchají mírem, jednoduchostí a pokojností. Fridrich Veliký řekl, že Holanďané jsou mistrnými milovníky míru a válečníky jen v případě nezbytné potřeby. Jest to národ obchodníků a námořníků, rybářů, lid pokročilý

v zemědělství a v průmyslu a hluboce nábožensky založený. Roku 1939 slavilo Holandsko stoleté trvání míru. Po válce s Belgií nic neporušilo klid a mír této země. Světová hospodářská krise, počínající roku 1929 zasáhla částečně i Holandsko, které se právě v době nastolení Hitlerovského režimu zotavilo. Místo zbrojení zvyšovalo Holandsko sociální úroveň průmyslových dělníků, rozvíjelo školství, stavělo mosty a silnice. Veřejné mínění bylo přesvědčeno, že Německo nenapadne spojené síly Anglie, Francie a Polska v ranních měsících roku 1939 po zabrání Rakouska a Československa. Protože se mračna nad Evropou stahovala, sešli se v Bruselu dne 23. září zahraniční ministři malých států: Holandska, Dánska, Finska, Lucemburska, Norska, Švédska a Belgie na pacifistických poradách. Výsledkem těchto porad byl a p e l pronesený belgickým králem Leopoldem jménem všech zúčastněných států, jehož jádrem bylo, že všechny tyto národy chtějí mír s ohledem na práva všech národů. 26. září vyžádal si německý vyslanec v Haagu, hrabě Zech audienci, v níž tlumočil Hitlerovo prohlášení, že v případě ozbrojeného konfliktu předpokládá Německo přísnou neutralitu Holandska. Brzy po tom došlo i prohlášení britské vlády, že v případě ozbrojeného konfliktu bude neutralita Holandska co nejpečlivěji respektována.

Události dostaly však rychlý spád. Brzy po těchto hřejivých událostech, které se zdály zaručovat Holanďanům klidný spánek, dochází k V e n l o - a f é ř e .

V polovině září byl tázan šéf holandské zpravodajské služby, gen. Staff britským majorem Stevensem, sekretářem britské legace v Haagu a přednostou britské pasové kontroly v Holandsku, zda by mu bylo umožněno vejít ve styk s vysokými úředníky německé říše za účelem projednání mírových návrhů. Instrukce, které major Stevens obdržel z Londýna, předložil k nahlédnutí. Jako vysvětlení k této žádosti uvedl, že dříve nebylo možno sejít se k takovým poradám ani na britské, ani na německé půdě vzhledem k válečnému stavu a proto, že obě strany jsou žádostivý uskutečnit jednání na neutrální půdě s výhodou blízkosti německých hranic. Kromě kpt. Payne-Besta, který již dlouho žil v Holandsku a byl ženat s holandskou státní příslušnicí, byl této skupině přidělen por. Klop, jeden z členů holandské výzvědné služby. Povolení ke schůzkám v pohraničním pásmu bylo vydáno a, pokud jest známo, došlo skutečně ke dvěma schůzkám na různých místech. 9. listopadu měla býtí třetí schůzka poblíže městečka Venlo v jihovýchodním Holandsku, několik mil od německé hranice. Auto, řízené holandským šoférem dovezlo celou skupinu do kavárny v bez-

e. 3/41
prostřední blízkosti německé hranice, jen několik metrů od pomyslené hraniční čáry. Když vůz zastavoval, byl přepaden střelbou skupiny mužů v autě, které stálo na půdě německé. Ihned na to se auto rozejelo na holandské území za neustálé střelby. Těla všech, kdož byli v holandském voze byla odvezena na německé území. Vše bylo provedeno v tak krátkém čase a s takovým překvapením, že holandská pohraniční hlídka, ačkoliv byla jen nedaleko, nemohla nijak zakročiti. Mužové, kteří útok provedli, byli civilisté. Proto nebylo možno holandské vládě uvaliti zodpovědnost za toto hrubé násilí na vládu německou. Přesto byla německá vláda zdvořile požádána o stíhání útočníků, kteří se zachránili na půdě německé. Jaké však bylo překvapení, když německý tisk věc označil jako předem připravený kousek německého Gestapa. Ihned bylo oficiálně žádáno vysvětlení, ale odpověď nikdy nepřišla. Až těsně před okupací Holandska použil Hitler této aféry k důkazu spojení Holandska s V. Británií. Taková byla tedy technika německé propagandy.

Blokádou Německa na moři bylo poškozeno kromě jiných států neutrálních také Holandsko. Jeho lodi zdržené kontrolami na moři až týden, nemohly býti přirozeně včas ve svých přístavech, zboží podléhalo zkáze, kontraband byl zadržován. Proto, aby zásobování bylo usnadněno, bylo Holandsko nuceno vstoupiti do obchodních styků s V. Británií. Německá propaganda toho obratně využila. Čas od času se objevily v německém tisku výzvy, aby neutrální státy učinily proti těmto nuceným kontrolám ozbrojená opatření. Jak to však měly slabé, malé státy dělat, když velké Německo samotné nemohlo zdolat spojeneckou flotu? Začaly tedy německé U-čluny potápět lodi neutrálních států. Tak byla potopena holandská olejářská loď „Slidrecht“ necelých 150 mil západně od Irska. Velitel německé ponorky ponechal posádku na rozbouřeném listopadovém moři jejímu osudu a zavinil tak ztrátu neviných 26 lidských životů. Pouze 5 lidí z posádky se zachránilo po týdenní cestě na břehu Skotska ve velmi zuboženém stavu. To bylo v době, kdy Německo potvrdilo londýnský protokol ze dne 24. dubna 1930, že ponorky smí potopiti loď, jest-li že mohou býti uskutečněna opatření k zachránění posádky. Němci se opírali o fakt, že pro mlhu a nepříznivé počasí nemohli více učiniti. Podobný případ je potopení „Burgerdijku“, který se plavil z USA do Rotterdamu. Velitel ponorky prohlásil, že se o papíry nezajímá. Na štěstí žádné životy nebyly ztraceny. Přesto holandská vláda žádala za úplné hrazení úmyslně způsobené škody a potrestání velitele ponorky, jak to bylo

e. 3/41
provedeno v obdobném případě v roce 1916. Ale nacistické Německo není Německo za světové války. Nacisté pokládali za těžko konstatovati, že by se učinila chyba. Prostě věc ignorovali.

Kromě ponorkové války, která byla traditionalním prvkem v námořních operacích, zavedli Němci novou zbraň, t.zv. *magnetické miny*, které jsou kladeny do moře buď loděmi, neb hydroplány klesly ke dnu a mýjela-li je loď o dostatečné tonáži, přitáhla je svým magnetickým vlivem k povrchu, kde explodovaly pod kýlem lodí. To byl osud velkého holandského parníku „Bolivar“, který byl první obětí této nové zbraně. Veliké rozhorčení nastalo v Holandsku, když německá letadla začala ostřelovati a bombardovati malé lodi navigační, ba i rybářské lodice v Severním moři. Jako odpověď holandskému tisku uvedl tisk německý, že němečtí piloti mají vysoký kodus cti a, že takové nařčení nemůže býti na ně uvaleno. Zdá se, že německé letectvo provádělo laciný výcvik v ostré střelbě na bezbranných lidech. Přesto ostřelování a bombardování nepřestalo a bylo prováděno jak ve dne tak i v noci, často v blízkosti britských břehů a konvojů.

Dne 10. května byla zahájena německá invase do Holandska. Tato invase jest zajímavá nejen použitím nových válečných metod, ale též mohutným využitím *páté kolony*, lidí, kteří obývali napadené území a již předem byli pečlivě připraveni pro bojové akce. Vzhledem k neutrální politice mělo Holandsko rozděleno své vojenské síly tak, že bylo připraveno k odporu jak na mořském břehu, tak i na hranicích Německa, či-li *poměrná obrana* na všechny strany. Mořský břeh byl hájen především loďstvem, ponorkami, hydroaviony a minovými polemi. Dále celou I. armádou rozmístěnou podle břehů ve dvou severozápadních provinciích Holandska a několika jednotkami na všech ostrovech provincie Zeelandu. Jižní provincie, přilehlé k Belgii, byly obsazeny též značným počtem jednotek pro hájení případného útoku z Belgie. Proti německé hranici ve středním sektoru stály čelně 2 armády, jižní silnější a jižně od ní několik pluků pěchoty a dělostřelectva k hájení boku z jihu. Tím, vzhledem k válčícím státům mělo Holandsko své hranice poměrně zajištěny. Aby nebylo o neutrálních úmyslech Holandska mylných závěrů, byla provedena třídenní novinářská exkurse holandských obranných postavení, již se zúčastnilo 40 novinářů z celého světa. Že i Německo o úměrné obraně bylo přesně informováno svědčí fakt, že byla úplně ignorována západní část a raport gen. Keitela o poměrné obraně Holandska na obě strany. Nemohlo býti tedy ani řeči o anglické invasi, Němci vyhlašované.

Jako úvodní fáse německého útoku na Holandsko bylo položení magnetických min v ranních hodinách pátku 10. května do ústí všech řek a kanálů, následované v krátkém čase bombardováním a ostřelováním všech letišť. Díky zkušenostem z norské války nenechali Holanďané stroje v hangárech, ale umístili je podél polí, širokých silnic a na předem připravená letiště. Pro tato opatření bylo bombardování bezvýznamné, za to kulometná střelba, uskutečněná překvapením poškodila a vyřadila mnoho strojů dříve než mohly odstartovati. Na neštěstí nemohli Holanďané důkladně připravit obranu letišť pro krátkost času. Kdyby obrana byla na výši mohli Holanďané sestřelovati nízko létající německé letouny jako mouchy.

Za pomoci parašutistů, kteří ihned po seskoku odklízovali překážky nastavené na letištích, padla do rukou nepřítele 3 letiště okolo Haagu: *Jepenburg*, *Valkenburg* a *Okenburg*. Na vyčištěné ploše provedeny byly ihned výsadky. V 5 hodin ráno nepřítel takto obklíčil Haag, sídlo vlády a prudkými útoky obsadil veškeré komunikace mezi vládou a vrchním velením jakož i ostatním Holandskem. V 5. hodin ráno byly shozeny zápalné bomby na severní část města a současně byly shozeny výbušné bomby, na štěstí vedle, na budovu námořního štábu. Jiné nepřátelské stroje, letající v nízkých kruzích okolo města kosily kulometnou palbou kde koho. O bezohledném ostřelování svědčí okolnost, že ve čtvrti Marlot, která je úplně stranou města a kde nebyly žádné vojenské objekty bylo několik mrtvých a domy nesly stopy po kulometných střelách. V 10 hodin následuje druhý útok, tentokrát na střed města. Masový útok se však Němcům nevyplatil, holandská protiletadlová obrana jim sestřelila více než 100 strojů. Jeden třímotorový německý letoun, byl zasažen a zřítíl se přímo do ulic města a zapálil několik domů. Tělo pilota bylo nalezeno, byl to 17-tiletý mladík. Zmínku chvály zaslouží holandské letectvo, které, ač nepoměrně slabší (300 strojů) bojovalo téměř až do konce. Každý holandský letoun, který odstartoval, byl ztracen. Pilot, který řídil poslední letadlo k bojovému úkolu shodil bomby na Vaalhavenské letiště, přistál a byl Němci zajat, protože mezitím byla téměř veškerá letiště obsazena.

Vraťme se nyní k vlastní frontě.

První úlohou vrchního velitele holandské branné moci gen. Winkelmanna bylo zjistiti úmysl Němců, zda chtějí obsaditi celou zemi, nebo si zjednati jen průchod na Belgii. Podle operací německých sil bylo jasno, že vojska mají rozkaz obsaditi celou zemi. Vzhledem tomu byly holandské síly rozloženy tak, aby čelily:

1.) Postupu nepřátelských vojsk na severu, kde, kdyby nepřítel dobyl hráz, spojující provincii Friesland a Severní Holandsko, mohl snadno ohroziti otevřený bok středu Holandska.

2.) Postupu nepřátelských jednotek na východě v čelném útoku.

3.) Postupu provinciemi Limburg a Brabant, odkud hrozil obchvat obranného systému.

Čelní vysunuté jednotky na hranicích měly po prvním náporu německých sil ustoupiti na hlavní obranné postavení, které bylo vybudováno podél Maasy a kanálu, spojujícího Maasu a Rýn a dále směrem severním.

I. armáda a ty jednotky, které během periody neutrality měly za úkol střežiti pobřeží, měly býti použity jako zálohy v případě nebezpečí průlomu fronty na východě. Tento základní plán byl však zmařen přistáním tisíců německých výsadek v blízkosti Haagu a Rotterdamu, tedy v týlu obranného systému, a byly podporovány parašutisty a pátou kolonou.

Cíl německého hlavního štábu byl jasný od prvního dne války: Odříznouti holandskou vládu od vrchního velení. Proto:

Německé jednotky musely nejdříve obsaditi důležité strategické body: Mosty v Rotterdamu a most u Moerdijku, které uskutečňují spojení vlastního Holandska s Belgií a Francií přes Brabant.

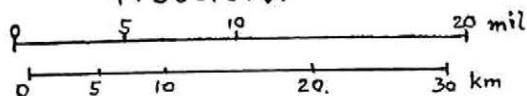
Německé jednotky (výsadky) přistály ve velkém počtu v hydroavionech na široké řece protékající Rotterdamem a na vodách blízko Moerdijku a skutečně se jim s překvapením podařilo vzít oba mosty v Rotterdamu a most u Moerdijku, dříve než tyto mosty mohly býti vyhozeny do povětří. Velmi jim k tomu pomohlo přestrojení. Holandská zpravodajská služba již před zahájením invase zjistila u Němců veliký počet holandských uniforem všeho druhu. (Viz též vyňatek holandského žurnalisty.) Nyní se ukázalo, k jakému účelu měly sloužiti. Němečtí vojáci byli vysazováni v holandských uniformách. Mnoho parašutistů bylo shozeno v uniformách holandské policie, listonošů, řidičů tramwayí, ba i ženy. Mezi těmito byly ženy, které byly dříve zaměstnány v Holandsku a znaly kraj, kde byly vysazeny. Ty po přistání vodily výsadky a parašutisty do úkrytů.

Jaké možnosti měli tito převlečení vojáci vysvítá, že skupině asi 100 takových přestrojených vojáků se podařilo připojiti se za holandský oddíl, pochodující na frontu a v příhodné chvíli zahájit střelbu, která uskutečněna s překvapením způsobila veliké ztráty, než mohly býti tyto výsadky zneškodněny. Podobným způsobem byl vzat i most u Moerdijku, dříve než

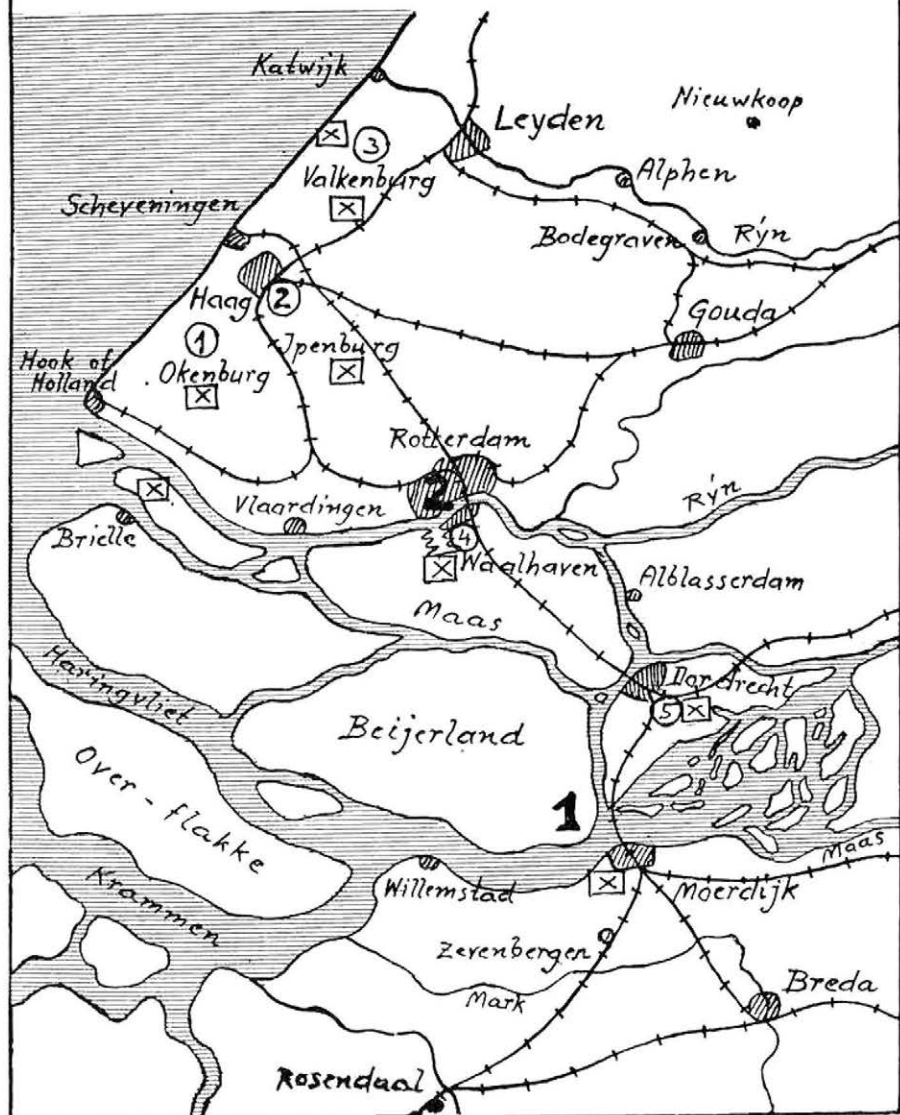
č. 3/41

ÚSTÍ RÝNA.

1 : 500.000.

- ① ⑤ letiště
 [X] výsadky
 —+—+—+— železnice
- 1** most u Moerdijku
2 " " Rotterdamu

mohl být zničen. Část přestrojených německých vojáků v nákladních autech, vedení jsouce signalujícím letadlem, přijela k mostu, kde vojáci, střežící most se domnívali, že se jedná o posilu a byli z nenadání do jednoho postříleni, dříve než nálože uložené v pilířích mostu mohly být přivedeny k explozi.

Potom zde byli parašutisté. Hlavními jejich úkoly bylo zabránění letišť, terorizování krajiny, zaměstnávání záloh, gangsterské ohrožování silničního ruchu, jakož i rekvirování dopravních prostředků pro výsadky. Klasickou konstrukcí jejich činností podává kniha holandského zahraničního ministra Kleffense: *Zabránění Holandska*:

„Naše oběť spala ze čtvrtka na pátek někde v jižní provincii Holandska v klidném městečku. K ránu nešťastného pátku byla vzbuzena výbuchy bomb, rachotem kulometů a střelbou protiletadlového dělostřelectva. Jelikož to byl muž s akademickým vzděláním, rychle se oblékl a usoudil: Válka. Němci nás napadli. Sešel dolů do haly hotelu, ve kterém spal a zde potkal z známé mladé muže, kteří se chystali na cestu do Rotterdamu a vyzvali ho, aby jel s nimi. Přijal a brzy byli na cestě, poháněni zvědavostí. Ve voze měli radio a tak během jízdy slyšeli královninu výzvu k lidu. Když přijeli na poslední řeku před Moerdijkem spatřili státi na silnici 3 osobní vozy a byli zastaveni:

„Máte tak na spěch, že chcete přijít o vůz?“

„Co to má znamenat?“

„Jestliže pojedete dalších 200 yardů dále, najdete tam Němce!“ To znělo žertovně. Němci v této vzdálené západní části Holandska? Co se stalo s naší vlastní obranou? Byla zlomena v několika málo hodinách?

V tom okamžiku jeden ze spolujezdců zvedl hlavu, přiváben rachotem letadla, a spatřil množství bílých obláčků, které se pomalu snášely od letadla.

„Hleďte parašutisty!“ Ale ti se zdáli příliš daleko. Po krátké poradě se společnost rozhodla, že bude pokračovati v cestě. Po několika stech metrů v záhybu silnice narazili na šikmo postavený vůz přes silnici a postava uprostřed silnice nařídila zvednout ruce: „Stůj! vystoupit! — Dejte vůz tamto!“ Voják, vysoký, neholený, německý parašutista ve zvláštní přilbě bez okrajů, v ruce držel pistoli a torbu měl napěchovanou ručními granáty. O posádku vozu se nestaral, pouze vůz rekviroval. Naši 3 mladí muži pokračovali volně v cestě podle dlouhé řady aut. O něco dále narazili na skupinu německých vojáků, uprostřed nich byla hrstka zajatých holandských vojáků. Opodál leželo tělo mladého Holanďana v uniformě, bledé

5.3/41
tváře obráceny k nebi, okolo veliká kaluž krve — symbol své země.“

Tito výrostci ve stáří od 16 do 20 let dali mnoho práce I. armádě a zamezili plně jejímu předpokládanému úkolu jinde, kde toho bylo nezbytně zapotřebí. Každá malá skupinka, byli spouštěni po 20–30, byla vyzbrojena automatickými zbraněmi, ze kterých stříleli někdy i za letu (během seskoku a byla používána odděleně). Obsadili farmu nebo dům a vytvořili malou pevnost, která musila být likvidována děly. V ssutinách byla nalezena nejen těla nájezdníků, ale i neshťastných obyvatel domu, kteří byli zabiti vlastními lidmi.

Horší však než tito parašutisti, byla činnost t.zv. *páté kolony*. Byla velmi rozsáhlá, protože jak známo v Holandsku bylo již mnoho let dříve tisíce německých usadlíků. Mnozí se po jedné neb dvou generacích úplně assimilovali. Ale převážná většina se cítila nadále Němci a nikdy nezapoměla na svoji příslušnost k Vaterlandu. Před nastolením nacistického režimu, který vzešel v r. 1933, nebylo obav z krise, eventuálně způsobené německým prvkem v Holandsku. Když však Hitler počal organisovati „Auslanddeutschtum“, v mnohých zemích vyrostly nesnáze. V Holandsku však ani tehdy nebyla věnována péče nazismu, protože se dobrodušní Holanďané domnívali, že Němci nebudou útočiti na zemi, která mnohým z nich poskytla pohostinství řadu let a chovala vždy přátelské vztahy k III. říši. Brzy se však otevřely Holanďanům oči, bohužel až za několik dní před provedením invase, když byl zatčen prezident německé obchodní komory v Holandsku a nalezen u něho plán holandských opevnění a posic, který zhotovil na pokyn jedné z četných nacistických teroristických organisací. Majitel chemického závodu, původem Němec, dlouho žijící v holandském provincionálním městečku byl vyzván jinou takovou společností do Rotterdamu, kde mu bylo sděleno, že je považován za člena německé zahraniční špionážní služby a dán mu úkol. Předem mu byla vyobrazena dlouhá ruka německé trestné pravomoci. Takových případů bylo veliké množství a téměř všichni usadlí Němci byli takto vřazeni do bortícího a rozkladného systému propagandy a špionáže. Ale německá důkladnost nepřestala jen na sbírání vojenských fakt a dokumentů, nýbrž každého člena těchto organisací vyzbrojila automatickou zbraní a každý obdržel přesné instrukce, co jest mu činiti, jakmile obdrží výzvu. V Holandsku však byla ještě jiná pátá kolona — smutné postavy zrádců, potřísněných ideologií totalitního systému. Není činu nižší zradě a zhanobení plemene, než jakého se dopustili tito zbabělci, kteří raději vidí svoji zemi porobenu

č. 3/41
a národ v otroctví, než aby ji pomáhali brániti. Než bohužel třeba konstatovati, že takových stvůr, když pro Holandsko udeřila dvanáctá hodina, bylo veliké množství.

Pátá kolona představovala opravdové nebezpečí. Tito lidé přechovávali zbraně a pomáhali útočníkovi. V noci vodili světelnými signály letadla nebo stříleli barevné rakety na místech citlivých a důležitých pro bombardování. Během dne prováděli propagandu šepem a šířili klamně zprávy. Nejhorší bylo, že z oken, zdí a úkrytů stříleli na lidi. Ačkoliv bylo vše tak nepravděpodobné a zdálo se zlým snem, přece ještě vzniklo mnoho přehnaných historek. Jako fakt však možno uvést, že tito fanatikové v ulicích Haagu a Rotterdamu, často i za pomoci svých dětí stavěli barikády, ze kterých stříleli na každého, kdo byl v dostřelu. Možno však říci, že po dvou dnech války byla jejich činnost omezena na nulu.

Parašutisté, výsadky a pátá kolona, jak bylo již jednou řečeno, úplně vázali záložní jednotky holandské armády. Byli však tak aktivní, že každý kdo nosil uniformu byl jimi zaměstnán. Tak i nováčkové, kteří byli v uniformách 5 neděl. Tito mladíci byli však prodchnuti takovým elánem, a šli do boje s takovým zápalem, že rozmetali pokus parašutistů o dobytí Haagu a byli to opět oni, kteří udrželi Haag až do složení zbraně. V německém raportu byli označeni jako neschopní a neukáznění.

Značnou nesnáz holandské armádě při likvidování výsadek způsobil fakt, že byla spíše cvičena pro obranu než pro útok. V dané situaci byli holandští vojáci nuceni útočiti proti výsadbám a mnoho jich zaplatilo životem neobratností a pokropilo vlastní krví nevýhodnou rovinu Holandska pro útok.

Německý hlavní štáb počítal se zabráním Haagu již prvního dne invaze. Ale holandská obrana byla mnohem tvrdší než Němci předpokládali a proto byly poslány posily. Brzy odpoledne dne 10. května seskakují nové vlny parašutistů v okolí Haagu a výsadky přistávají podél pobřeží. Holandské válečné loďstvo pak okamžitě zakročilo. Kulomety válečných lodí zničily tyto nové útočníky ještě dříve než přistáli a tak tato posila vyšla na prázdno. Toho dne byla učiněna důležitá odhalení o provádění a organizaci německého invazního plánu. Podrobné instrukce byly nalezeny na těle generála Sponka, jehož letadlo bylo téhož dne sestřeleno a obsahovaly: pečlivý seznam adres, kde uloženy šaty a střelivo, zbraně. Místa, kde je možno obdržeti přesné informace. Seznam obyvatel Haagu, kteří mají býti ihned po okupaci zatčeni. Vše bylo doprovázeno výbornými mapami a přesnými skizzami. Nejvíce osob, které měly býti

č. 3/41
zatčeny, bylo z řad důstojníků holandského hlavního štábu. Ihned byly vydány dispoice, aby tito lidé odjeli dříve než bylo pozdě.

Parašutisté v okolí Haagu, kteří měli za úkol okupovati Haag prvního dne invase, dostali přes noc posily a holandské vojenské jednotky byly nuceny je odkliditi, což se jim podařilo. U Rotterdamu byl výsledek bitvy méně příznivý. Holandské jednotky, podporované malými námořními ozbrojenými jednotkami útočily přes mosty Maasy, ale byly zatlačeny, když přistály čerstvé německé síly na letišti ve Vaalhavenu. Tím se stalo velmi nutným učiniti toto letiště neschopným pro další použití. Dvě válečné lodě byly poslány do Rotterdamu a současně žádána RAF o bombardování tohoto letiště, což bylo provedeno během tří nocí. Velení nemohlo uvolniti a poslati do Rotterdamu dělostřelectvo, protože bylo plně zaměstnáno jinde. Jedna z válečných lodí střelila na letiště, avšak bez podpory druhé, která byla zastavena níže na řece magnetickou minou. „HNS van Galen“ dělala obdivuhodnou práci, byla však ihned napadena mračenem německých bombardérů. 31 útoků bylo úspěšně odraženo, ale konečně dostala loď silný zásah a musela býti opuštěna, protože se potápěla. Posádka na břehu pokračovala v boji za ústupu k městu, kde v téže chvíli nějaký pátý kolonista způsobil škodlivý omyl. Anglický torpedoborec přijel do ústí řeky, ale byl avisován, aby se dále nepouštěl pro nebezpečí magnetických min.

Nejhorší bitva byla svedena o Vaalfarské letiště. Jen se holandské jednotky vrátily, ztrativše přes 100 lidí, již byly nuceny čeliti německým silám z jihu. Němci totiž ihned po demolování letiště použili k přistávání plochu fotbalového stadionu. Situace se stávala čím dále tím vážnější. Z lodě, která nesla švédskou vlajku a ležela v rotterdamských docích nějaký čas, vytáhli Němci děla a střelivo. Brzy se rozpoutal dělostřelecký duel mezi Němci a hrstkou holandských děl, které byly k dispozici.

Konečně když ani po 4 dnech ani Haag ani Rotterdam nebyly okupovány, užily Němci *masových náletů* na otevřené město Rotterdam. Toto bombardování byl jeden z nejhorších zločinů vojenské historie. Dvě skupiny, každá o 27 letounech, systematicky bombardovaly střed města zápalnými a výbušnými bombami. Výsledek byl strašlivý — 30.000 žen a dětí — nevinných obětí. Časový průběh onoho krvavého dne:

v 10.30 hodin obdržel velitel jednotek, které bránily Rotterdam, písemné ultimatum, ihned zastaviti palbu, jinak, že budou provedena nejprísnější opatření proti městu. Ultimatum

žádalo odpověď do 14 hodin. Protože dokument nebyl podepsán, byl podle instrukcí hlavního štábu vrácen, že jej možno bráti v úvahu jen, bude-li podepsán oprávněným důstojníkem. Odpověď byla odeslána ve 12 hodin 15 minut. Více než jednu hodinu po té ve 13.20 hod. přišlo nové ultimatum, tentokrát podepsané. Dávalo nové tři hodiny lhůty. V 13.22 hod. se přiblížila první bombardovací skupina městu. Na dvakrát vystřelenou červenou raketu z německé strany však vzdušní piráti nereagovali a tak bylo hrozné vraždění zahájeno. Během bombardování bylo rozbito hlavní potrubí vodovodu a obyvatelstvo bylo varováno, aby pilo jen vařenou vodu z obavy před tyfem. Každý den vysílalo holandské radio SOS pro potravu, matrace a šaty pro zbytek těch šťastlivců, kteří přežili zákeřný čin německé brutality. Hlavní pošta, nová směnárna, část radnice a mnoho jiných veřejných i soukromých budov bylo proměněno v masu kouřících ruin na nichž ležela ohořelá těla nešťastných obětí.

Holandská armáda se činila seč byla, aby brzdila postup nepřítele na severu a na východě. Žádná německá jednotka nepřekročila hranici na severu dokud veškerá zařízení na „Delfzylu“ nebyla zničena. V tomto úseku (na severu), kde je otevřený a rovný terén, který výtečně napomáhal obraně, musela býti holandská armáda spokojena, že zpomalovala postup nepřítele. V noci mezi 10. a 11. květnem umožnilo Zuyderské moře ustupujícím holandským jednotkám dosáhnouti předem připravených posic, které měly udržeti. Zde byly atakovány německou přesilou ráno příštího dne. Pozoruhodná bitva byla svedena u „Kornwederzandu“. Zde se ukázalo, že vzdušná převaha nehraje roli proti jednotkám dobře krytým. Po prodlouženém bombardování a dělostřelecké přípravě vyrazila nepřátelská pěchota k útoku. Použití automatických zbraní u obránce přivedlo tento útok k úplnému zhroucení. Druhého dne byl nasazen druhý útok, který však ztroskotal stejným způsobem. Jedna z válečných lodí RN, operující jen několik mil od posic, podporovala obránce účinně dělostřeleckou palbou, řízenou telefonem z kasematů námořnímu štábu a odtud radiem lodi. Německá baterie umístěna 11 mil od postavení lodi byla umlčena v krátkém čase. Viditelnost kolem lodi byla velmi slabá a německé letectvo se marně namáhalo, aby ji našlo. *Zuyderská hráz*, mistrné dílo holandského strojařství, nikdy nebyla vzata nepřítelem. Když hráz kladla příliš silný odpor, objevily se veškeré německé jednotky na východních svazích zuyderského jezera a činily přípravy k přeplavení do

holandských provincií. Protože nebylo žádných hodnotných holandských jednotek pro severní část země, bylo nutno ihned sesílit flotu, operující na zuyderském jezeře. Torpédoborci, dělové čluny, minové lodě byly ihned poslány spolu s ozbrojenými říčními čluny a motorovými čluny, které byly opatřeny těžkými kulomety. Tyto námořní jednotky byly brzy zesíleny francouzskými a anglickými torpedočluny, které přijely z 12. na 13. května. Německé letectvo potopilo v této akci 2 dělové čluny, z nichž jeden se dostal až do starého přístavu „Enkhui-zen“ než se potopil. Přes veškeré oběti se Němci přes Zuydersee moře nedostali. To byla první bitva u Zuydersee od roku 1578, kdy zde Holanďané válčili se španělskou flotou. Po 3½ století, to jsou Němci, kteří sem přinesli opět ozbrojený konflikt.

Na jihu, kde Němci použili holandského území též k invasi Belgie, setkaly se holandské jednotky s obrovskou přesilou. Německé letectvo, které bylo pánem vzduchu podporovalo velmi účinně postup obrněných a motorisovaných jednotek. Jakmile však tato podpora dočasně zmizela a Němci byli bez obrněných vozidel, způsobili jim Holanďané vždy těžké ztráty. Překročení kanálu, spojujícího Maasu a Vaalu a překročení Maasy samotné stálo Němce těžké oběti na životech, než holandské automatické zbraně, bránící tyto přechody byly umlčeny. Na neštěstí vyvinul útočník příliš mocný tlak. Jeho postup nemohl být zastaven. Francouzské jednotky, které přišly na pomoc, byly též nuceny ustoupit. Limburg a velická část Brabantu musely být opuštěny. Jakmile Němci byli pány větší části Brabantu, mohli jejich jednotky snadno postupovati do holandských provincií. Nebyli již odvislí od úspěchů výsadek. Přes beznadějnost boje svedla s nimi holandská vojska hrdinný zápas a Němci přes mocné motorisované kolony potřebovali 3 dny k překročení asi 50 mil od hranic až k hlavnímu obrannému postavení. Voda, tak častý soupeř Holanďanů, prokazovala nyní výborné služby. Na hlavní obranné postavení nasadili Němci ihned prudký útok. Nespočetné množství nízko létajících letadel útočilo na obránce a bylo následováno v zápětí tanky. Obranná posice nápor udržela až na jeden úsek. Dříve však než mohli Němci této výhody využít, holandský protiútok je zahnal zpět. Příští den Němci útok obnovili na mnohem širším úseku. Proti takové síle a mnohem lepšímu vyzbrojení, nemohla se obranná linie udržeti a holandské síly ustoupily na předem pečlivě připravenou druhou obrannou čáru. Kdyby nebylo toho, že záložní jednotky byly stále plně zaměstnány čistěním středu země od výsadek a parašutistů, mohly být právě nyní dobře použity k obsazení této nové linie a dovoliti

tak ustoupivším jednotkám reorganizaci a dočasnou ochranu. Ale za tohoto stavu, sotva že holandské jednotky vkročily do nových obranných postavení, byly ihned nuceny postoupiti konečný boj. Za tohoto zoufalého stavu generál Winkelmann dal rozkaz k složení zbraní a zastavení střelby, aby celé Holandsko nebylo demolováno a zbytečně plýtváno lidskou krví. Holanďané se tak vpravili do války, že určitá skupina lidí mu tento rozkaz zazlívala a prohlašovala, že ztratil „nervy“.

Boj však pokračoval ještě několik dní *na ostrovech Zeelandu*. Tam francouzské jednotky a britské loďstvo poskytly vydatnou pomoc a duch holandských jednotek byl posílen přítomností prince Bernarda, který se po odvezení rodiny vrátil k své povinnosti.

Mnoho může býti vypravováno o hrdinném odporu obránců jihozápadního cípu Holandska. Dříve však než květen byl u konce i Zeeland byl v rukou Němců.

Z á v ě r

Holandsko nemělo Maginotovy linie. Nikdy nepomýšlelo nějakou vytvořiti jako zásadně neutrální stát a doufalo, že ji nikdy nebude potřebovati, přesto ale byly na řekách a kanálech připraveny obranné čáry, jichž kostru tvořily malé pevnostní objekty, typu menšího než č.s. L.O., které sice nebyly schopny odraziti prudkou invasi, ale byly rozhodně způsobilé, aby ji zpomalily.

Nebylo cest pro tanky a obrněná vozidla. Všechny pohraniční cesty a silnice byly opatřeny protitankovými traversami.

Holanďané tanků neměli a měli jen malý počet protitankových děl. Hlavní spojenec Holanďanů bylo a je — moře. Jestliže by nepřítel překročil hranice na východě, přehrady a hráze budou otevřeny a východní partie země budou tak pokryty do výše dvou stop, hloubka, která sice zamezuje použití tanků (podle holandských zpráv), ale dovoluje použití člunů.

Na všech mostech byly postaveny masívní závory, nebo vrata. Všechny mosty byly podmínovány a mohly býti vyhozeny stisknutím knoflíku do povětří.

Holandské letectvo bylo malé, ale dobře vycvičené. Mělo asi 300 strojů. Válečné loďstvo bylo slabé, přesto však Holanďané zůstávají jedním z největších mořeplaveckých národů světa.

Zajímavý jest způsob zřizování kulometných hnízd. Byla umístěna v malých převozných krytech, schopných převážení z místa na místo.

č. 3/41
Holandané nežádali nikdy ničeho od svých sousedů. Jestliže potřebovali zvětšiti svůj „Lebensraum“ šli jeho lidé a dobývali zemi z moře. Ačkoliv nežádalo ničeho, bylo přece připraveno čeliti násilným žádostem nepřítele.

Vysušením Zuyderského jezera mělo býti holandské území zvětšeno asi o 10 %. Moře, odvěký nepřítel bylo též někdy přátelské k Holanďanům. Holandský národní hrdina, Vilém z Orangu povolal moře na pomoc ve válce proti Španělsku v 16. století:

„Lepší zatopená země, než země ztracená . . .“ řekl tehdy.